

**STUDIEORDNING
FOR**

**DEN JURIDISKE BACHELORUDDANNELSE
LL.B. (Bachelor of Laws)**

VED AARHUS UNIVERSITET

SEPTEMBER 2007

Studieordningen for Bacheloruddannelse i jura (2007) er i henhold til Uddannelsesbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 338 af 6. maj 2004 om bachelor- og kandidatuddannelser, udarbejdet af Det Juridiske Studienævn og godkendt af Dekanen for Det Samfundsvidenskabelige Fakultet den 6. marts 2008.

Studieordningen træder i kraft den 1. september 2007. Studieordningen er gældende fra 1. september 2007 og erstatter alle tidligere studieordninger.

Studerende, der har bestået ret og samfund efter 1987-ordningen, men som overflyttes til 2007-ordningen, kan følge undervisningen i retshistorie på 1. år og aflægge en særskilt prøve i faget i form af en to timers skriftlig eksamen, der bedømmes efter 7-trins-skalaen. Prøven har vægten 5 i det samlede eksamensgennemsnit. Bacheloruddannelsen kan bestås, hvis der mindst opnås karakteren 00 ved denne prøve. Karakteren i ret og samfund overføres som karakter i retten i samfundet og indgår med vægten 5 i det samlede eksamensgennemsnit.

Bacheloruddannelsen i jura (*Bachelor of Laws (LL.B.)*) giver ret til betegnelsen BA i jura (*Bachelor of Laws (LL.B.)*).

Denne uddannelse giver adgang til den juridiske kandidatuddannelse (cand.jur.), kandidatuddannelser inden for det samfundsvidenskabelige område (cand.soc.), evt. andre kandidatuddannelser (cand.public. eller cand.it.).

Denne udgave af studieordningen udgør studieordningen, som den er medtaget i sin oprindelige form.

Studienævnet kan løbende foretage ændringer heri. Disse ændringer kan ses på Juridisk Instituts hjemmeside www.jura.au.dk, hvor også supplerende, administrative regler findes.

Planer for undervisningen findes på Juridisk Instituts hjemmeside www.jura.au.dk under meddelelser til de studerende, lektionsplaner.

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse.....	3
Kompetenceprofil for den juridiske bacheloruddannelse	4
Oversigt over studiet.....	5
Generelt om indstilling og genindstilling til eksaminerne på bacheloruddannelsens 1. år	6
Regler for eksaminer på bacheloruddannelsens 2. og 3. år	7
Bacheloruddannelsens 1. år.....	8
Familie- og arveret.....	8
Statsforfatningsret	9
Dele af formueret.....	10
Retten i samfundet og Retshistorie	11
Bacheloruddannelsens 2. år.....	14
Forvaltningsret.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Retslære.....	14
Strafferet og straffeprocess.....	15
Forvaltningsret.....	17
Følge- og EU-ret.....	19
Bachelorprojekt	20
Bacheloruddannelsens 3. år.....	23
Formueret/Valgfag	23
Retssociologi.....	24
Formueret	26
Studieordningens regelbestemmelser.....	28
Regler om 1. årsprøve	28
Merit og fleksibilitet	28
Til- og afmelding af prøver	28
Stave- og formuleringsevne	28
Regler for større skriftlige afleveringer	28
Mulighed for brug af PC ved prøver	29
Dispensationer	29
Anke og klage.....	29
Om prøver	29

Kompetenceprofil for den juridiske bacheloruddannelse

Formålet med den juridiske bacheloruddannelse er, at den studerende efter endt uddannelse skal kunne anvende den juridiske metode inden for centrale dele af retssystemet og har kendskab til juraens samfundsmæssige betydning.

En juridisk bachelor har på baggrund af sin uddannelse opnået viden og færdigheder, der kvalificerer vedkommende til optagelse på den juridiske kandidatuddannelse (cand.jur.), kandidatuddannelser inden for det samfundsvidenskabelige område (cand.soc.), evt. andre kandidatuddannelser (cand.public. eller cand.it.) eller til at afslutte uddannelsen med umiddelbar erhvervskompetence.

Bacheloruddannelsen består af en række retsvidenskabelige fag.

De kompetencer, som den studerende har erhvervet sig efter endt uddannelse, er følgende:

Intellektuelle kompetencer:

En juridisk bachelor kan:

- arbejde selvstændigt, såvel individuelt som i samarbejde,
- arbejde målrettet og struktureret,
- arbejde systematisk og med de rette sondringer,
- tilrettelægge egen indlæring,
- sætte sig ind i nye problemstillinger på egen hånd.

Faglige kompetencer:

En juridisk bachelor kan:

- anvende juridisk metode til at
  - identificere og forstå grundlæggende juridiske problemstillinger,
  - analysere grundlæggende juridiske problemstillinger med inddragelse af relevante retskilder,
  - inddrage samfundsmæssige spørgsmål ved løsning af juridiske problemstillinger,
  - formidle og formulere grundlæggende juridiske problemstillinger, skriftligt og mundtligt,
- argumentere for forskellige juridiske løsninger og træffe et sagligt begrundet valg mellem disse.

Praksiskompetencer:

En juridisk bachelor kan ved juridiske problemstillinger inden for centrale områder:

- vurdere, om en sag er tilstrækkeligt belyst,
- træffe afgørelser,
- rådgive om retlige muligheder og konsekvenser,
- vurdere udformningen af retlige bestemmelser.

Oversigt over studiet

Modul/årsprøve	Prøvetitel/censur	Fagtype/bedømmelse	Sem./ECTS
1. årsprøve	■ Familie- og arveret - Ekstern prøve med beskikket censur	Obligatorisk Gradueret	1. sem. 15 ECTS
1. årsprøve	■ Statsforfatningsret - Ekstern prøve med beskikket censur	Obligatorisk Gradueret	1. sem. 15 ECTS
1. årsprøve	■ Dele af formueret - Ekstern prøve med beskikket censur	Obligatorisk Gradueret	2. sem. 20 ECTS
1. årsprøve	■ Retten i samfundet og Retshistorie - Ekstern prøve med beskikket censur	Obligatorisk Gradueret	2. sem. 10 ECTS
	■ Retslære - Ekstern prøve med beskikket censur	Obligatorisk Gradueret	3. sem. 5 ECTS
	■ Strafferet og straffeprocess - Ekstern prøve med beskikket censur	Obligatorisk Gradueret	3. sem. 20 ECTS
	■ Forvaltningsret mundtlig - Ekstern prøve med beskikket censur	Obligatorisk Gradueret	4. sem. 10 ECTS
	■ Forvaltningsret skriftlig - Ekstern prøve med beskikket censur	Obligatorisk Gradueret	4. sem. 15 ECTS
	■ Folke- og EU-ret - Ekstern prøve med beskikket censur	Obligatorisk Gradueret	4. sem. 10 ECTS
	■ Formueret/Valgfag - Ekstern prøve med beskikket censur	Obligatorisk Gradueret	5. sem. 15 ECTS
	■ Bachelorprojekt - Ekstern prøve med beskikket censur	Obligatorisk Gradueret	5. sem. 10 ECTS
	■ Retssociologi - Ekstern prøve med beskikket censur	Obligatorisk Gradueret	5. sem. 5 ECTS
	■ Formueret 1 - Ekstern prøve med beskikket censur	Obligatorisk Gradueret	6. sem. 15 ECTS
	■ Formueret 2 - Ekstern prøve med beskikket censur	Obligatorisk Gradueret	6. sem. 15 ECTS

Generelt om indstilling og genindstilling til eksaminerne på bacheloruddannelsens 1. år

Efter eksamensbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 867 af 19. august 2004 om eksamen ved universitetsuddannelser, VTU, §§ 22 og 23, skal studerende aflægge eksamen i de fag, der udgør 1. årsprøve, inden udgangen af første studieår på bacheloruddannelsen.

Eksamen i retten i samfundet og retshistorie, familie- og arveret, dele af formueret og statsforfatningsret skal således være bestået, før man kan indstille sig til eksamen på 2. og 3. år.

Eksamen i statsforfatningsret og familie- og arveret afholdes ved eksamen i december/januar efter 1. semester. Første forsøg i dele af formueret, retten i samfundet og retshistorie skal aflægges samlet ved eksamen i maj/juni efter 2. semester.

Tilmelding til eksamen sker automatisk, og afmelding af første eksamensforsøg i fagene dele af formueret, retten i samfundet og retshistorie kan kun ske efter dispensation fra studienævnet.

Konsekvensen af en manglende tilmelding efter 2. semester – eller afmelding uden dispensation – vil være, at den studerende udskrives fra universitetet, jf. eksamensbekendtgørelsens § 22.

Alle fag, der indgår i bacheloruddannelsens 1. år, skal være bestået med mindst karakteren 00 og et samlet, vægtet eksamensgennemsnit på 02 senest ved udgangen af 4. semester, jf. eksamensbekendtgørelsens § 23, dvs. senest ved eksamen i august. Studerende, der har opnået karakteren -3 eller 00 i et eller flere af fagene, har mulighed for at genindstille sig til eksamen i dette eller disse fag ved en senere eksamen. Studerende kan højst indstille sig til den samme eksamen tre gange. Har den studerende ikke bestået prøverne i overensstemmelse med disse regler, bortfalder adgangen til et nyt forsøg.

Studerende kan deltage i omeksaminer i august og februar, hvis de har deltaget i en ordinær eksamen i maj/juni eller december/januar. Udeblivelse fra en eksamen medfører, at der er brugt et eksamensforsøg i det pågældende fag.

1. år af bacheloruddannelsen skal være bestået med karakteren 00 i alle fag og et samlet, vægtet eksamensgennemsnit på mindst 02, før man kan indstille sig til eksaminerne på 2. og 3. år, jf. eksamensbekendtgørelsens § 23, stk. 1. Dette gælder dog ikke eksamen i forvaltningsret (24-timers-eksamen) på 3. semester.

(For studerende med en HA.-jur.-eksamen gælder særlige regler om indstilling til eksamen mv.).

Regler for eksaminer på bacheloruddannelsens 2. og 3. år

- Første forsøg i fagene forvaltningsret, retslære, folke- og EU-ret, bachelorprojekt, rets-sociologi samt strafferet og straffeproses skal aflægges senest i samme eksamenstermin som de sidste eksaminer på bacheloruddannelsens 3. år.
- Deltagelse i eksamen i bachelorprojektet på 6. semester kræver, at man har deltaget i forudgående eksamen på 5. semester og har opnået karakteren 00 eller -3.
- For at kunne deltage i en omeksamen kræves det, at man har deltaget i en ordinær eksamen, medmindre man har opnået dispensation fra studienævnet for denne regel.
- For at kunne erhverve sig den juridiske bachelorgrad skal det samlede vægtede gennemsnit være 02 uden oprunding. Ud over at have bestået 1. år (studieegnethedsprøven) skal karakteren være mindst 00 i alle delprøver på 2. og 3. år.

Bacheloruddannelsens 1. år

Familie- og arveret

Formål:

Fagbeskrivelse: Familieretten omfatter reglerne om ægteskabets indgåelse, opløsning og retsvirkninger samt retsforholdet mellem ugifte samlevende. Derudover introduceres retsforholdet mellem forældre og børn.

Arveretten, der traditionelt defineres som reglerne for overgangen af en afdød persons ejendele til dennes arvinger og kreditorer, begrænses i bacheloruddannelsen til at omfatte arveadkomsten, dvs. den legale arveret og testamentsretten.

Læringsmål: At den studerende – efter at have fulgt undervisningen i familie- og arveret, herunder besvaret øvelsesopgaver i fagene – på baggrund af et konkret retstilfælde (en på forhånd ukendt opgavetekst) kan:

- identificere retlige problemstillinger i et konkret sagsforløb,
- anvende retsregler på et konkret retsforløb,
- argumentere for en korrekt juridisk løsning for rejste problemstillinger,
- strukturere besvarelsen,
- anvende et præcist og korrekt juridisk sprog.

Undervisningsform:

Undervisningen i familie- og arveret gennemføres som en kombination af forelæsninger og holdundervisning.

Der stilles en række skriftlige øvelsesopgaver i tilknytning til undervisningen i begge fag.

Undervisningssprog:

Dansk.

Pensum:

Se www.jura.au.dk.

PRØVEFORMER

<i>Eksaminander</i>	<i>Produkt</i>	<i>Produktramme</i>	<i>Varighed</i>	<i>Forberedelse</i>	<i>Hjælpemidler</i>	<i>Grundlag</i>
Individuel	Skriftlig	Udleveret/stillet spørgsmål	4 timer		Alle sædvanlige	Indlevering
<i>Bemærkning</i> Eksamen afholdes i form af en skriftlig eksamen med en varighed på 4 timer. Det er tilladt at medbringe alle sædvanlige hjælpemidler. Eksamen afholdes i januar med omeksamen i februar og i august. For at bestå skal man mindst opnå karakteren 00. Den opnåede karakter indgår i det samlede eksamensgennemsnit med vægten 15. Eksamen i familie- og arveret kan tages om særskilt, men 1.						

årsprøven skal være bestået med et samlet, vægtet gennemsnit på 02, før man kan indstille sig til eksaminer på bacheloruddannelsens 2. og 3. år.

Statsforfatningsret

Formål:

Fagbeskrivelse: Statsforfatningsretten omhandler reglerne om de øverste statsorganer, dvs. navnlig reglerne om regeringen, Folketinget og domstolenes forfatningsretlige stilling. Grundlovens regler danner et naturligt udgangspunkt for behandlingen af dansk statsforfatningsret. Der er langvarig tradition for at behandle reglerne om de øverste statsmyndigheder dels ud fra en organisatorisk synsvinkel, dels ud fra en funktionel synsvinkel. Gennemgangen af de forfatningsretlige funktioner omfatter de øverste statsorganers beføjelser og de begrænsninger, der følger af grundloven. Som led i denne gennemgang behandles de grundlovsbestemte frihedsrettigheder.

Læringsmål: Målet for statsforfatningsretten er, at de studerende efter at have deltaget i undervisningen kan:

- beskrive indholdet af statsforfatningsrettens regler, jf. ovennævnte fagbeskrivelse og pensum som angivet i undervisningsplanen,
- gøre rede for statsforfatningsrettens grundbegreber,
- kvalificere og relatere konkrete problemstillinger i forhold til statsforfatningsrettens regler og angive en relevant løsning,
- argumentere for og imod forskellige mulige løsninger og angive en konklusion i tilfælde af fortolkningstvivl,
- vurdere relevansen og betydningen af retspraksis og lovgivningspraksis i forhold til en forfatningsretlig problemstilling.

For at opnå topkarakter ved den mundtlige eksamen skal den studerende kunne dokumentere opfyldelse af læremålene og fremstille de forfatningsretlige spørgsmål i et klart og præcist sprog under anvendelse af juridisk terminologi.

Undervisningsform:

Undervisningen er placeret i 1. semester. Undervisningen gennemføres som en kombination af forelæsninger og holdundervisning.

Undervisningssprog:

Dansk.

Pensum:

Se www.jura.au.dk.

PRØVEFORMER

Eksaminander	Produkt	Produktramme	Varighed	Forberedelse	Hjælpemidler	Grundlag
Individuel	Mundtlig	Udleveret/stillet spørgsmål	20 minutter		Ingen	Fremlæggelse
<i>Bemærkning</i> Eksamen, der består i en mundtlig eksamen uden forberedelsestid, afholdes i januar. Der afholdes						

endvidere omeksamenen i faget i februar og i august.

For at bestå skal man mindst opnå karakteren 00. Den opnåede karakter indgår i det samlede eksamensgennemsnit med vægten 15. Eksamen i statsforfatningsret kan tages om særskilt, men 1. årsprøven skal være bestået med et samlet, vægтет gennemsnit på mindst karakteren 02, før man kan indstille sig til eksaminer på bacheloruddannelsens 2. og 3. år.

Dele af formueret

Formål:

Fagbeskrivelse: Formueretsgennemgangen omfatter de privatretlige retsregler, der regulerer pligter og rettigheder over formuegoder, dvs. over ting eller rettigheder af økonomisk værdi. Blandt disse rettigheder spiller fordringsretten en fremtrædende rolle. En fordringsret kan bestemmes som den ret, en person har til at få et beløb hos en anden eller få leveret varer eller andre ydelser fra en anden.

På bacheloruddannelsens første år koncentrerer undervisningen om de mest grundlæggende regler for fordringsrettigheders stiftelse og opfyldelse, idet undervisningen her omfatter aftaleret og erstatningsret.

Undervisningen i aftaleret omfatter en gennemgang af reglerne om aftalers indgåelse, herunder aftalers indgåelse gennem stedfortræder, regler for aftalers ugyldighed, herunder om umyndighed, samt aftalefortolkning mm. Undervisningen i erstatningsret omfatter reglerne om erstatning uden for kontraktsforhold.

Læringsmål: At de studerende – efter at have fulgt undervisningen i dele af formueret, herunder besvaret øvelsesopgaver i faget – på baggrund af et konkret retstilfælde (en på forhånd ukendt opgavetekst) kan:

- identificere de juridiske problemer, som opgaveteksten rejser,
- skelne mellem relevante og irrelevante fakta,
- anvende relevante retsregler og retssætninger på fakta,
- strukturere besvarelsen,
- begrunde løsningen på de(t) problem(er), som opgaveteksten rejser,
- præsentere løsningen i et klart og korrekt sprog.

Undervisningsform:

Undervisningen i aftaleret og erstatningsret gennemføres som en kombination af holdundervisning og forelæsninger.

Der stilles en række skriftlige øvelsesopgaver i tilknytning til undervisningen i begge fag.

Undervisningssprog:

Dansk.

Pensum:

Se www.jura.au.dk.

PRØVEFORMER

Eksaminander	Produkt	Produktramme	Varighed	Forberedelse	Hjælpemidler	Grundlag
Individuel	Skriftlig	Udleveret/stillet spørgsmål	5 timer		Alle sædvanlige	Indlevering
<i>Bemærkning</i> Eksamen afholdes i form af en skriftlig eksamen med en varighed på 5 timer. Det er tilladt at medbringe alle sædvanlige hjælpemidler til eksamen. Eksamen afholdes i maj/juni med omeksamen i august og i december/januar. For at bestå skal man mindst opnå karakteren 00. Den opnåede karakter indgår i det samlede eksamensgennemsnit med vægten 20. Eksamen i dele af formueret kan tages om særskilt, men 1. årsprøven skal være bestået med et samlet, vægtet gennemsnit på mindst 02, før man kan indstille sig til eksaminer på bacheloruddannelsens 2. og 3. år.						

Retten i samfundet og Retshistorie

Formål:

Fagbeskrivelse: Retten i samfundet

Faget retten i samfundet er en del af de almene fag på jurastudiet, dvs. fag der studerer retten ud fra ikke-dogmatiske synsvinkler. I faget retten i samfundet studeres retsudviklingen generelt og på udvalgte områder ud fra såvel en idéhistorisk som en samfundsvidenskabelig synsvinkel.

Faget tager udgangspunkt i, at retten og retsvidenskaben må forstås som resultatet af en række påvirkninger fra forskellige ideer og tankestrømninger. Retsregler er udtryk for og virker tilbage på samfundets økonomiske, sociale, politiske og ideologiske forhold. Faget retten i samfundet beskæftiger sig med udviklingslinjer i samfundsudviklingen og sammenhænge mellem samfundsudviklingen og retsudviklingen generelt og på en række udvalgte retsområder.

Retten i samfundet indledes med en idéhistorisk introduktion. Formålet hermed er, at de studerende får kendskab til centrale filosoffer og filosofiske begreber med relevans for forståelse af retten i samfundet.

Retten i samfundet består herudover af undervisning inden for nogle udvalgte retsområder. Undervisningen knytter sig til den jura, de studerende kender (statsforfatningsret, aftaleret og familieret) og til retshistorien. Målet med denne del af faget er en kobling mellem de almene og de dogmatiske fag. På baggrund af den viden, som de studerende har fra denne undervisning, diskuteres udvalgte problemstillinger ud fra et idéhistorisk og et samfundsvidenskabeligt perspektiv. Undervisningen har en problemorienteret tilgang, og der lægges vægt på en øvelsesorienteret undervisningsform.

Fagbeskrivelse: Retshistorie

For fuldt ud at kunne forstå retten, dens retsregler, retsbegreber og retsinstitutioner i det moderne samfund, er det nødvendigt at kende retshistorien. I retshistorien udforskes og beskrives fortidens retsregler, retsbegreber og retsinstitutioner: Hvorledes var de udformet? Hvorfor blev de således? Hvilken betydning har de haft for eftertiden? Retshistorien adskiller sig fra de fleste øvrige juridiske discipliner derved, at den er knyttet til såvel juraen som historien, men metoden er overvejende historisk. Mens man i de juridiske discipliner normalt søger at klarlægge, hvorledes et givet forhold er retligt reguleret netop nu, og hvorledes det på dette grundlag må bedømmes, beskæftiger man sig i retshistorien med, hvorledes retsreglerne var på et givet tidspunkt i fortiden, og hvorledes forholdet blev bedømt. Denne undersøgelse kræver anvendelse af særlige – overvejende historiske – metoder. Resultatet af denne forskning bliver dog ikke blot spredte øjebliksbilleder, men et indblik i rettens forskellige funktioner under skiftende politiske, økonomiske, sociale, religiøse og øvrige kulturelle forhold og samtidig et indblik i rettens betydning for et samfunds hele tilstand og udvikling.

De fleste juridiske lærebøger indeholder historiske afsnit eller bemærkninger om baggrunden for de retsregler, der beskrives. Fælles for dem er det dog, at de tager udgangspunkt i det bestående og betragter den tidligere retstilstand som en baggrund eller en optakt til det nuværende system, der dermed fremtræder som et – til dels endeligt og endegyldigt – resultat af en "udvikling". Kun ved beskæftigelse med retsreglerne i et større historisk perspektiv, herunder ved sammenligning med andre retssystemer, røbes strukturen i et givet retssystem og dermed skellet mellem på den ene side anvendelsen af retten som redskab til opnåelse af bestemte formål og til dækning af øjeblikkeligt opståede behov og på den anden side rettens langvarige afhængighed af det kulturelle stade. Formålet er at sætte dansk ret og retskultur i perspektiv, og perspektivet er både europæisk og globalt.

Ved gennemgangen af retshistorien tilstræbes det i videst muligt omfang at trække forbindelseslinjerne til retten i dag, dvs. det moderne samfunds retsregler, retsbegreber og retsinstitutioner.

Læringsmål: Retten i samfundet

Når de studerende har fulgt undervisningen på forelæsninger og hold, forventes de at kunne:

- identificere og redegøre for centrale samfundsfilosofiske teorier,
- beskrive sammenhænge mellem samfundsudviklingen og retsudviklingen generelt og på en række udvalgte retsområder,
- sammenligne og vurdere centrale samfundsfilosofiske teorier,
- analysere en tekst under anvendelse af samfundsfilosofiske teorier,
- analysere en tekst i relation til dens belysning af sammenhænge mellem samfundsudviklingen og retsudviklingen,
- fremstille analysen i en velstruktureret form og et klart sprog.

Læringsmål: Retshistorie

Når de studerende har fulgt undervisningen i faget, forventes de at kunne:

- identificere og redegøre for fortidens retsregler, retsinstitutioner og retsvidenskab,
- identificere og beskrive sammenhænge mellem fortidens retsregler, retsinstitutioner og retsvidenskab og nutidens retsregler, retsinstitutioner og retsvidenskab,
- identificere og redegøre for rettens forskellige funktioner under skiftende politiske,

- økonomiske, sociale, religiøse og øvrige kulturelle forhold,
- redegøre for fremmed rets betydning for udviklingen af dansk ret,
- analysere dansk ret og retskultur i et nationalt, europæisk og globalt perspektiv,
- fremstille analysen skriftlig i en velstruktureret form og et klart sprog.

Undervisningsform:

Undervisningen udbydes på 1. år, 2. semester. Undervisningen gennemføres som en kombination af forelæsnings- og holdtimer.

Undervisningssprog:

Dansk.

Pensum:

Se www.jura.au.dk.

PRØVEFORMER

<i>Eksaminander</i>	<i>Produkt</i>	<i>Produktramme</i>	<i>Varighed</i>	<i>Forberedelse</i>	<i>Hjælpemidler</i>	<i>Grundlag</i>
Individuel	Skriftlig	Udleveret/stillet spørgsmål	5 timer		Alle sædvanlige	Indlevering
Tilsyn: ja	PC: ja					

Bemærkning

Der afholdes eksamen i maj/juni med omeksamen i august og i december/januar. Eksamen er skriftlig med en varighed på i alt 5 timer. Der stilles særskilt spørgsmål i henholdsvis retten i samfundet og i retshistorie med mulighed for særskilt spørgsmål tillige i grundlæggende juridisk metode. Det er tilladt at medbringe alle sædvanlige hjælpemidler.

For at bestå faget skal der mindst opnås karakteren 00. Den opnåede karakter indgår i det samlede eksamensgennemsnit med vægten 10. Eksamen i retten i samfundet og retshistorie kan tages om særskilt, men 1. årsprøven skal være bestået med et samlet, vægtet gennemsnit på mindst karakteren 02, før man kan indstille sig til eksaminer på bacheloruddannelsens 2. og 3. år.

Bacheloruddannelsens 2. år

Retslære

Formål:

Fagbeskrivelse: Hvor retsdogmatikken typisk er rettet mod at løse problemer inden for gældende ret, er retslære en metadisciplin, der retter sig mod spørgsmål som: Hvad er gældende ret? Hvad forstås ved et retssystem? Kan der stilles indholdsmæssige eller formmæssige krav til retsregler? Hvilke(n) metode(r) anvendes for at finde frem til gældende ret? Kan der stilles nærmere krav til den anvendte metode? Hvorledes udfindes det relevante retskildemateriale? Hvilke kriterier kan der gælde for at adskille brugbart eller gyldigt retskildemateriale fra det ugyldige? osv. Emnekredsen er således den samme som inden for retsdogmatikken, men tilgangen er forskellig, idet retslæren ser nærmere på materialet og den måde, retsdogmatikken søger at løse sine opgaver på. Retslæren er almindelig på den måde, at den ikke fokuserer på en enkelt disciplin og derindenfor søger at opstille principper, men generelt ser på retssystemet, retsvidenskaben osv. Grænserne mellem de enkelte fagdiscipliner og den almindelige retslære er dog ikke nødvendigvis skarp.

Retslære kan underdeles i forskellige emner: Retsfilosofi kan beskæftige sig med forsøg på sammenhængende forståelse af retten og retssystemet og knytter sig derved til filosofi i almindelighed, retsvidenskabsteori knytter sig til den almindelige videnskabsteori med undersøgelse af ligheder og forskelle i videnskabelige metoder, og retskildelære beskæftiger sig med retskilderne og kriterierne for disses anerkendelse som sådanne. Det indgår i faget også at behandle sammenhænge mellem de tre. Andre delemner er også mulige.

Indføringen i faget er lagt op således, at der gives et indtryk af faget både nationalt, nordisk, europæisk og internationalt.

Læringsmål: Formålet med undervisningen i retslære er, at studerende efter at have deltaget i undervisningen forventes at kunne:

- identificere og redegøre for centrale retsfilosofiske teorier,
- identificere og redegøre for centrale opfattelser af, hvad videnskab og retsvidenskab er,
- identificere retskilder inden for relevante retssystemer,
- identificere og redegøre for centrale retskildeteorier,
- sammenligne forskellige retsfilosofiske teorier og forklare deres respektive styrker og svagheder,
- sammenligne forskellige opfattelser af, hvad videnskab og retsvidenskab er og forklare opfattelsernes respektive styrker og svagheder,
- sammenligne forskellige retskildeopfattelser og forklare deres respektive styrker og svagheder,
- redegøre for og bedømme samspillet mellem forskellige retskilder og retskildetyper,
- redegøre for og forklare sammenhænge mellem retsfilosofiske teorier, teorier om videnskab og retsvidenskab og retskildeopfattelser,
- redegøre, bedømme og diskutere en konkret problemstilling under anvendelse af retsfilosofi, retsvidenskabsteori og retskildelære,
- formidle den opnåede viden og kunnen i et klart sprog og i en velstruktureret form.

Undervisningsform:

Undervisningen udbydes på 2. år, 3. semester. Undervisningen gennemføres som en kombination

af forelæsnings- og holdtimer.

Undervisningssprog:

Dansk.

Pensum:

Se www.jura.au.dk.

PRØVEFORMER

<i>Eksaminander</i>	<i>Produkt</i>	<i>Produktramme</i>	<i>Varighed</i>	<i>Forberedelse</i>	<i>Hjælpe midler</i>	<i>Grundlag</i>
Individuel	Skriftlig	Udleveret/stillet spørgsmål	48 timer		Alle sædvanlige	Indlevering
<i>Bemærkning</i> Der afholdes eksamen i december med omeksamen i februar og i august. Eksamen afholdes i form af en skriftlig hjemmeopgave med en varighed på 48 timer. Eksamensspørgsmål vil blive opslået på Juridisk Instituts hjemmeside www.jura.au.dk eller AULA www.aula.au.dk , og om muligt ved direkte mail til alle eksaminander. Den studerende har ansvaret for rettidig aflevering. Faget har vægten 5 i det samlede eksamensgennemsnit. Første eksamensforsøg i faget skal aflægges senest i samme eksamenstermin som de sidste eksaminer på bacheloruddannelsens 3. år. Bacheloruddannelsen kan bestås, hvis der mindst opnås karakteren 00 i dette fag.						

Strafferet og straffeprocess

Formål:

Fagbeskrivelse: Strafferetten og strafferetsplejen er offentligretlige fag og har forbindelse til forvaltningsret, statsret og menneskeret. Strafferetten har også betydelige berøringsflader med erstatningsretten. Strafferetten drejer sig om de materielle regler for, at nogen pådrager sig strafansvar, medens strafferetsplejen beskriver de regler, der bestemmer, hvorledes politi, anklagemyndighed, forsvarere og domstole behandler straffesager.

Fagene skal give den studerende kendskab til de grundlæggende betingelser for strafansvar og for fastsættelsen og udmålingen af straffen. Den studerende skal primært kunne vurdere, om et konkret beskrevet forhold falder ind under en eller flere af de centrale bestemmelser i straffeloven. I strafferetsplejen skal den studerende kende de centrale regler for politiets efterforskning, anklagemyndighedens beslutninger – primært selve tiltalerejsningen – domstolenes behandling af sager i 1. instans og reglerne om forsvarets beføjelser. Derimod kræves ikke kendskab til ankebehandlingen eller til reglerne om straffens fuldbyrdelse.

Studiet af strafferetten er koncentreret om straffelovens almindelige del, som indeholder de regler, der gælder for behandlingen af alle straffesager vedrørende både almindelige forbrydelser som tyveri og røveri og for speciallovsovertrædelser som f.eks. miljøbeskyttelsesstraffesager. Den studerende skal således have et indgående kendskab til fortolkningen af reglerne i almindelig del og skal derefter lære at anvende disse regler ved fortolkningen af de centrale bestemmelser i straffelovens specielle del, som den studerende derfor også skal kunne fortolke. Formålet er således at lære den studerende den strafferetlige metode, som primært er traditionel retsdogmatik. Strafferetten er det juridiske fag, hvor lovhjemmelskravet er stærkest, og fortolkningen derfor i

højere grad end i andre fag er bundet af ordlyden. Strafferetlige bestemmelser fortolkes således meget ordinært, og retspraksis anvendes til belysning af denne fortolkningsmåde. Formålet med undervisningen er at oplære den studerende til at læse og fortolke en straffebestemmelses ordlyd og dernæst at udbygge fortolkningen med alle relevante bestemmelser fra almindelig del, f.eks. reglerne om forsæt, uagtsomhed, nødværge, nødret og forældelse. Den studerende skal også kunne anvende de almindelige bestemmelser på en straffebestemmelse uden for pensum, hvis denne bestemmelses ordlyd ikke volder isolerede fortolkningsproblemer.

Læringsmål: Med udgangspunkt i et ukendt begivenhedsforløb skal studenten demonstrere sin evne til at anvende juridisk metode ved igennem en sprogligt klar og fagligt velargumenteret skriftlig analyse at:

- identificere mulige strafbare handlinger (forbrydelser),
- fortolke de enkelte relevante straffebestemmelser og afgøre, hvilken eller hvilke der bør anvendes,
- fortolke reglerne i straffelovens almindelige del og afgøre, om de samlede betingelser for strafansvar er opfyldt,
- identificere om et eventuelt strafansvar giver anledning til særlige sanktioner, eller om der foreligger formildende eller skærpende omstændigheder,
- identificere eventuelle straffeprocessuelle problemer og angive deres løsning ud fra retsplejeloven.

Undervisningsform:

2. år, 3. semester. Forelæsninger og holdtimer. Der afholdes desuden opgavegennemgange i januar.

Undervisningssprog:

Dansk.

Pensum:

Se www.jura.au.dk.

PRØVEFORMER

Eksaminander	Produkt	Produktramme	Varighed	Forberedelse	Hjælpe midler	Grundlag
Individuel	Skriftlig	Udleveret/stillet spørgsmål	5 timer		Alle sædvanlige	Indlevering
Tilsyn: ja	PC: ja					

Bemærkning

Eksamen er skriftlig med en varighed af 5 timer.

Eksamen afholdes i slutningen af januar med omeksamen i februar og i august. Faget har vægten 20 i det samlede eksamensgennemsnit.

Bacheloruddannelsen kan bestås, hvis der mindst opnås karakteren 00 i dette fag.

Første eksamensforsøg i faget skal aflægges senest i samme eksamenstermin som de sidste eksaminer på bacheloruddannelsens 3. år.

Forvaltningsret

Formål:

Fagbeskrivelse: Forvaltningsretten omfatter en del af de retsregler, der gælder for de offentlige myndigheder i deres indbyrdes forhold og over for borgerne. Forvaltningsrettens område svarer til området for de offentlige forvaltningsmyndigheders virksomhed. De forvaltningsretlige regler angår den statslige og den kommunale administration. Grundlovens § 3, der fastslår magtfordelingsprincippet, tillægger kongen den udøvende magt. På grund af kongens stilling vil dette sige, at ministrene efter grundloven er indehavere af forvaltningsmyndighed. Af grundlovens § 82 fremgår, at de kommunale myndigheder i et vist omfang skal forvalte de kommunale anliggender uafhængigt af statsadministrationen.

Forvaltningsretten må nødvendigvis omfatte en gennemgang af den organisatoriske opbygning af såvel den statslige som den kommunale forvaltning. Det overvældende antal af eksisterende forvaltningsmyndigheder gør det dog påkrævet, at en fremstilling begrænses til de mest typiske forvaltningsmyndigheder.

Forvaltningsmyndighedernes virksomhed består i at føre lovgivningsmagts intentioner ud i livet. Fra et juridisk synspunkt er det navnlig forvaltningsmyndighedernes retlige direktiver med virkning over for borgerne, der har interesse.

For forvaltningsmyndighederne gælder det såkaldte legalitetsprincip, hvilket vil sige, at myndighedernes afgørelser skal have hjemmel i loven. Hvad der nærmere ligger i dette hjemmelskrav, diskuteres og belyses med eksempler fra domstolenes og ombudsmandens praksis. Endvidere behandles den såkaldte kommunalfuldmagt.

Reglerne om den fremgangsmåde, forvaltningsmyndighederne skal følge, når de forbereder sager med henblik på at træffe retligt bindende afgørelser i forhold til borgerne (sagsbehandlingsreglerne), gennemgås og belyses med eksempler fra praksis.

Til sikring af forvaltningsafgørelseres lovlighed og rigtighed gælder forskellige kontrolmuligheder.

For det første kan den borger, som en forvaltningsafgørelse retter sig til, normalt indbringe afgørelsen for højere forvaltningsmyndighed. Dette følger af reglerne om den administrative rekurs.

For det andet kan borgeren i henhold til grundlovens § 63 anlægge sag ved domstolene imod den forvaltningsmyndighed, som har truffet afgørelsen. Reglerne om domstolskontrol med forvaltningen indtager en central placering i forvaltningsretten, idet domstolene har mulighed for at erklære forvaltningsafgørelsen ugyldig. Domstolene har således i almindelighed det sidste ord i spørgsmål om forvaltningsmyndighedernes pligter og beføjelser. I forbindelse med domstolskontrollen gennemgås de grundlæggende civilprocessuelle principper.

Som en tredje kontrolmulighed kan nævnes ombudsmandsinstitutionen. Gennem sin kontrol med og kritik af forvaltningen kan ombudsmanden påvirke forvaltningen, selv om han ikke på samme måde som domstolene kan træffe bindende afgørelser.

Endelig kan for det fjerde nævnes tilsynet med kommunerne.

Generelt er formålet med undervisningen i forvaltningsret at sætte deltagerne i stand til at tage stilling til og rådgive om spørgsmål inden for det forvaltningsretlige område.

Læringsmål: Læringsmålene er, at de studerende efter at have deltaget i undervisningsaktiviteterne kan:

Ved mundtlig eksamen:

At den studerende efter at have fulgt undervisningen kan:

- beskrive indholdet af de forvaltningsretlige regler,
- gøre rede for forvaltningsrettens grundbegreber,
- kvalificere og relatere enkle konkrete problemstillinger i forhold til de forvaltningsretlige regler,
- argumentere for og imod forskellige mulige løsninger og angive en konklusion,
- vurdere relevansen og betydningen af forskellige regeltyper, herunder praksis (domme, ombudsmandsudtalelser og administrativ praksis) i forhold til en forvaltningsretlig problemstilling,
- formulere sig i et klart juridisk sprog.

Ved skriftlig eksamen:

I relation til eksempler eller hændelsesforløb:

- identificere forvaltningsretlige problemstillinger,
- fremfinde/angive relevante retskilder (lovbestemmelser, retsgrundsætninger, praksis mv.),
- anføre teoriens eventuelle stilling til problemet,
- på denne baggrund analysere problemstillingen i forhold til gældende regler,
- argumentere for og imod forskellige løsninger og angive en begrundet konklusion,
- rådgive om hvilke skridt det på denne baggrund kan være hensigtsmæssigt at tage (f.eks. med hensyn til klagemuligheder, indbringelse for ombudsmanden eller domstolene),
- formulere opgavebesvarelsenerne i et klart juridisk sprog.

Undervisningsform:

Undervisningen er placeret på 2. år, 4. semester. Undervisningen gennemføres som en kombination af holdundervisning og forelæsninger.

Undervisningssprog:

Dansk.

Pensum:

Se www.jura.au.dk.

Eksaminer i forvaltningsret (skriftlig og mundtlig eksamen) kan omfatte pensum i statsforfatningsret 1. år, dog således at der ikke kan stilles selvstændige spørgsmål eller opgaver heri.

PRØVEFORMER

<i>Eksaminander</i>	<i>Produkt</i>	<i>Produktramme</i>	<i>Varighed</i>	<i>Forberedelse</i>	<i>Hjælpemidler</i>	<i>Grundlag</i>
Individuel	Mundtlig		20 minutter	20 minutter	Ingen	Fremlæggelse
<i>Bemærkning</i> Eksaminerne i forvaltningsret kan omfatte pensum i statsforfatningsret 1. år, dog således at der						

ikke kan stilles selvstændige spørgsmål eller opgaver heri.

Der afholdes eksamen i maj/juni med omeksamen i august og i december/januar.

Eksaminerne, der har fælles pensum, og hvortil indstilling skal finde sted samlet første gang, er følgende:

En mundtlig eksamen med forberedelsestid, men uden andre hjælpemidler end ukommenterede love. Faget har vægten 10 i det samlede eksamensgennemsnit.

Samt en skriftlig eksamen, jf. nedenfor.

Bacheloruddannelsen kan bestås, hvis der mindst opnås karakteren 00 ved hver af de to eksaminer i faget.

<i>Eksaminander</i>	<i>Produkt</i>	<i>Produktramme</i>	<i>Varighed</i>	<i>Forberedelse</i>	<i>Hjælpemidler</i>	<i>Grundlag</i>
Individuel	Skriftlig	Udleveret/stillet spørgsmål	5 timer		Alle sædvanlige	Indlevering
<p><i>Bemærkning</i></p> <p>Eksaminerne i forvaltningsret kan omfatte pensum i statsforfatningsret 1. år, dog således at der ikke kan stilles selvstændige spørgsmål eller opgaver heri.</p> <p>Der afholdes eksamen i maj/juni med omeksamen i august og i december/januar.</p> <p>Eksaminerne, der har fælles pensum, og hvortil indstilling skal finde sted samlet første gang, er følgende:</p> <p>En skriftlig eksamen på 5 timer med ekstern censur. Faget har vægten 15 i det samlede eksamensgennemsnit.</p> <p>Samt en mundtlig eksamen, jf. ovenfor.</p> <p>Bacheloruddannelsen kan bestås, hvis der mindst opnås karakteren 00 ved hver af de to eksaminer i faget.</p>						

Folke- og EU-ret

Formål:

Fagbeskrivelse: Faget folkeret indtager en særstilling i forhold til de øvrige juridiske fagområder. Folkeretten gælder for staterne på det internationale plan og dermed også for den danske stat, men er ikke umiddelbart en del af det danske retssystem. I folkeretten behandles de forskellige kategorier af folkeretlige regler, derunder navnlig reglerne om, hvorledes traktater indgås og retsvirkningerne heraf. Endvidere omtales de retlige problemer, som knytter sig til forholdet mellem folkeret og national ret, ligesom den internationale beskyttelse af grundlæggende rettigheder beskrives. Endelig behandles den indbyrdes afgrænsning af staternes kompetence.

EU-retten er et retssystem, som adskiller sig fra den traditionelle folkeret ved, at en del af de EU-retlige regler gælder umiddelbart i medlemsstaterne. EU-retten henvender sig således ikke blot til

medlemsstaterne, men skaber også i et vist omfang direkte pligter og rettigheder for medlemsstaternes borgere.

Den obligatoriske del af EU-retten omfatter dette særegne retssystemets grundtræk. EU-institutionernes opbygning og funktioner gennemgås. De forskellige kategorier af EU-retlige regler omtales, og det angives, hvilke EU-retlige regler der er umiddelbart anvendelige. Endvidere behandles forholdet mellem EU-ret og national ret, og kompetencefordelingen mellem EF-domstolen og de danske domstole omtales. Endelig gennemgås dele af den materielle EU-ret, herunder reglerne om det indre marked.

Læringsmål: Målet for undervisningen i de to fag folkeret og EU-ret er, at de studerende – efter at have deltaget i forelæsningerne – kan:

- angive folkerettens og EU-rettens grundbegreber,
- redegøre for indholdet af de almindelige regler i folkeretten og i EU-retten,
- forklare betydningen af praksis (folkeretten: staternes praksis og retspraksis; EU-retten: retspraksis),
- diskutere forskellige løsninger på almindelige folkeretlige og EU-retlige problemstillinger og – med inddragelse af relevante teoretiske opfattelser – begrunde en konklusion,
- subsumere faktiske problemstillinger retligt ved anvendelse af folkeretlige regler og EU-retlige regler,
- dokumentere opfyldelse af læringsmålene ved fremstilling af de folkeretlige og de EU-retlige emner i et klart og præcist juridisk sprog.

Undervisningsform:

Undervisningen i folke- og EU-ret er placeret på 4. semester og gennemføres som forelæsninger.

Undervisningssprog:

Dansk.

Pensum:

Se www.jura.au.dk.

PRØVEFORMER

<i>Eksaminander</i>	<i>Produkt</i>	<i>Produktramme</i>	<i>Varighed</i>	<i>Forberedelse</i>	<i>Hjælpeidler</i>	<i>Grundlag</i>
Individuel	Mundtlig	Udleveret/stillet spørgsmål	20 minutter		Ingen	Fremlæggelse

Bemærkning

Der afholdes mundtlig eksamen uden forberedelsestid i maj/juni med omeksamen i august og i december/januar. Faget har vægten 10 i det samlede eksamensgennemsnit.

Første eksamensforsøg i folke- og EU-ret skal aflægges senest i samme eksamenstermin som de sidste eksaminer på bacheloruddannelsens 3. år. Bacheloruddannelsen kan bestås, hvis der mindst opnås karakteren 00 i dette fag.

Bachelorprojekt

Formål:

Fagbeskrivelse: Bachelorprojektet giver studenten mulighed for at fordybe sig i og selvstændigt bearbejde en afgrænset juridisk problemstilling.

Emner til bachelorprojektet udbydes i august i 4. semester af afdelingerne for Offentlig Ret, Proces- og Kriminalvidenskab og Retslære. Projektet, der ikke må overstige 15 normalsider (A4-sider à 2400 anslag inkl. mellemrum og noter), afleveres senest 15. september i 5. semester. Omeksamen er placeret efter 6. semester. Projektet karakterbedømmes efter 7-trins-skalaen.

Bachelorprojektet introduceres på forelæsninger, og der gives kollektiv og individuel vejledning. Bachelorprojektet er en individuel eksamen, og de studerende skal udarbejde og skrive opgaven alene.

Læringsmål: Målet med bachelorprojektet er, at den studerende kan:

- gøre rede for, hvilke retlige problemer projektet vil behandle i forhold til den stillede hovedproblemstilling og i denne forbindelse skelne mellem, hvad der er væsentligt og uvæsentligt,
- fremskaffe evt. relevant supplerende litteratur og andet materiale,
- gennemføre en analyse af de(n) omhandlede retlige problemstilling(er),
- foretage en drøftelse af foreliggende tvivlsspørgsmål og efter omstændighederne forholde sig retspolitisk til emnet,
- argumentere for en konklusion,
- udarbejde et velstruktureret projekt,
- formulere sig i et klart og korrekt juridisk sprog.

Undervisningsform:

Der afholdes medio august almindelig præsentation af emnerne efterfulgt af en generel vejledning.

Individuel vejledning af 15 minutters varighed gives ca. 10 dage før aflevering af projektet.

Aflevering skal ske 15. september eller første hverdag herefter.

Undervisningssprog:

Dansk.

Pensum:

Der er ikke fastlagt afgrænset pensum.

PRØVEFORMER

<i>Eksaminander</i>	<i>Produkt</i>	<i>Produktramme</i>	<i>Varighed</i>	<i>Forberedelse</i>	<i>Hjælpemidler</i>	<i>Grundlag</i>
Individuel	Skriftlig	Valg inden for udbudte emner	14 dage		Alle sædvanlige	Indlevering
<i>Bemærkning</i> Bachelorprojektet må ikke overstige 15 normalsider (A4-sider à 2400 anslag inkl. mellemrum og noter). Ved aflevering af bachelorprojekt skal det være ledsaget af et maskinskrevet resumé på engelsk på maksimalt 20 linjer indeholdende en beskrivelse af centrale emner og konklusioner i projektet. Dette resumé indgår ikke i bedømmelsen. Projektet afleveres senest 15. september i 5.						

semester eller første hverdag herefter. Deltagelse i omeksamen i bachelorprojektet på 6. semester kræver, at man har deltaget i en forudgående eksamen på 5. semester og har opnået karakteren 00 eller -3.

Første eksamensforsøg skal aflægges senest i samme eksamenstermin som de sidste eksaminer på bacheloruddannelsens 3. år.

For at bestå eksamen skal man mindst have opnået karakteren 00.

Bacheloruddannelsens 3. år

Formueret/Valgfag

Formål:

Fagbeskrivelse: Forelæsninger

Formueretten omfatter formueret med international privatret, selskabsret, konkursret og introduktion til fodedret og insolvensret.

I faget formueret behandles de regler, som regulerer borgernes indbyrdes økonomiske aktiviteter. På bacheloruddannelsens 1. år omfatter formueretsundervisningen fagene aftaleret og erstatningsret. På 3. år får de studerende – ved en gennemgang af de formueretlige retsinstitutter – en indføring i samtlige øvrige, centrale formueretlige fag (såvel obligationsretlige som tingsretlige), idet et mindre antal emner dog er overladt til selvstudium.

Undervisningen på 3. år indledes med introduktionsforelæsninger, der giver et overblik over sammenhængen i de formueretlige emner. Heri indgår også grundtræk af reglerne om fodedret og insolvensret. Undervisningen afholdes herefter dels som forelæsninger og dels som holdundervisning, hvor der undervises i formueretlige valgfag, jf. nedenfor.

På 3. år gennemgås: Dele af obligationsret (misligholdelseslæren, især misligholdelsesformerne, inkl. insolvens og konkurs som misligholdelse), tinglysning, kreditor- og omsætningsbeskyttelse samt konkurs, dele af obligationsret (misligholdelseslæren, især misligholdelsesbeføjelserne), køberet, personskitte i skyldforhold (overdragelse af fordringer), international privatret, pantretten, fordringers ophør, selskabsret samt solidaritet (solidariske skyldforhold).

Formålet med læringsforløbet i de formueretlige fag er, at den studerende gennem egne studier og deltagelse i undervisningsaktiviteterne skal erhverve sig indgående kendskab til formueretlig teori og praksis, herunder kendskab til en række centrale formueretlige love og problemstillinger, og kunne bedømme og give velargumenterede forslag til løsninger af formueretlige konflikter.

Fagbeskrivelse: Valgfag

Der udbydes mindst 3 forskellige valgfag inden for det formueretlige fagområde. Hensigten med valgfagene er at genopfriske og videreudvikle de studerendes evne til at analysere formueretlige problemer og fremkomme med begrundede forslag til løsninger.

Valgfagene søges tilrettelagt således, at de bidrager til forståelsen af centrale obligations- eller tingsretlige problemstillinger.

Læringsmål: Målet er, at de studerende efter at have deltaget i undervisningsaktiviteterne mundtligt kan:

- beskrive indholdet af de relevante formueretlige regler og principper,
- gøre rede for almindelige og specielle formueretlige grundbegreber og grundsætninger,
- kvalificere og relatere enkle konkrete problemstillinger i forhold til de relevante formueretlige regler, principper og grundsætninger,
- argumentere retligt for og imod forskellige mulige løsninger og angive en konklusion,
- formulere sig i et klart juridisk sprog.

Undervisningsform:

Undervisningen udbydes som forelæsninger og holdundervisning på 5. semester.

Undervisningssprog:

Dansk.

Pensum:

Se www.jura.au.dk.

Det bemærkes, at pensum fra forelæsningerne indgår som hovedtrækslæsning ved eksamen.

PRØVEFORMER

<i>Eksaminander</i>	<i>Produkt</i>	<i>Produktramme</i>	<i>Varighed</i>	<i>Forberedelse</i>	<i>Hjælpemidler</i>	<i>Grundlag</i>
Individuel	Mundtlig	Udleveret/stillet spørgsmål	20 minutter		Ingen	Fremlæggelse
<i>Bemærkning</i> Pensum, som er gennemgået på forelæsninger i formueret på 5. semester, indgår som hovedtrækslæsning i eksamen i faget formueret/valgfag. Eksamen er mundtlig og afholdes i december/januar. Der afholdes omeksamen i januar/februar og i august. Bacheloruddannelsen kan bestås, hvis der mindst opnås karakteren 00 i formueret/valgfag. Faget har vægten 15 i det samlede eksamensgennemsnit.						

Retssociologi

Formål:

Fagbeskrivelse: Retssociologi er et forholdsvis nyt fag. Det hænger sammen med, at det er knyttet til et andet, ikke-juridisk fag: sociologien, der først opstod som en selvstændig disciplin i slutningen af det 19. århundrede. Hvor retshistorie og almindelig retslære har været anerkendt som en vigtig del af retsvidenskaben gennem århundreder, dér har retssociologien først fået denne placering inden for de seneste årtier.

Retssociologien beskæftiger sig med studiet af retten ud fra samfundsvidenskabelige synsvinkler og er, som navnet antyder, især knyttet til faget sociologi. Man søger at finde frem til de samfundsmæssige årsager til givne retsregler og retlige institutioner, og man søger at beskrive virkningerne ude i samfundet af den retlige regulering og de retlige institutioner. Man beskæftiger sig altså ikke alene med studiet af retsregler, men i høj grad også med studiet af domstole, forvaltning og lovgivningsorganer, der her opfattes som institutioner af afgørende betydning for dels produktionen af nye regler og dels virkningerne af de eksisterende retsregler. Eftersom den juridiske profession har en række vigtige roller at udføre inden for retssystemet, bliver også undersøgelser af selve den juridiske profession et vigtigt forskningsfelt.

Retssociologiens opgave er ikke at beskrive de enkelte regler eller organer i alle detaljer, men f.eks. at påvise generelle træk ved virkningerne af visse typer af regler og visse typer af institutioner. Faget får herved en international orientering, idet analyser af sådanne generelle retsfunktioner vil

angå rettens rolle generelt og ikke alene dens rolle i enkelte lande. Der bliver dog lagt afgørende vægt på at skildre rettens funktioner i det danske samfund. Faget kan have en praktisk betydning, bl.a. i en retspolitisk sammenhæng, idet et vigtigt tema er, hvilke forhold der betinger, at en retsregel virker efter hensigten.

Retssociologien kan også analysere generelle træk ved rettens historiske udvikling, og den nærmer sig her faget retshistorie.

Når de studerende har fulgt undervisningen på forelæsninger og hold, forventes de at kunne:

- identificere og redegøre for centrale retssociologiske teorier,
- identificere og redegøre for grundlæggende retlige institutioner og aktørgrupper,
- redegøre for empiriske undersøgelser vedrørende retlige institutioner, aktørgrupper og retsreglernes årsager og virkemåde,
- beskrive mulige årsager til givne retsregler og retlige institutioner,
- beskrive mulige virkninger i samfundet af retlige reguleringer og retlige institutioner,
- sammenligne og vurdere (styrker og svagheder) i centrale retssociologiske teorier,
- analysere og bedømme en konkret problemstilling under anvendelse af relevant retssociologisk teori og empiri,
- fremstille analysen skriftligt i en velstruktureret form og et klart sprog.

Undervisningsform:

Undervisningen gennemføres som en kombination af forelæsninger og holdundervisning. Undervisningen afholdes på 5. semester.

Undervisningssprog:

Dansk.

Pensum:

Se www.jura.au.dk.

PRØVEFORMER

Eksaminander	Produkt	Produktramme	Varighed	Forberedelse	Hjælpemidler	Grundlag
Individuel	Skriftlig	Udleveret/stillet spørgsmål	3 timer		Alle sædvanlige	Indlevering
Tilsyn: ja	PC: ja					

Bemærkning

Der afholdes eksamen i december/januar med omeksamen i februar og i maj. Eksamen afholdes i form af en skriftlig eksamen med en varighed på 3 timer. Faget har vægten 5 i det samlede eksamensgennemsnit. Det er tilladt at medbringe alle sædvanlige hjælpemidler.

Første eksamensforsøg i faget skal aflægges senest i samme eksamenstermin som de sidste eksaminer på bacheloruddannelsens 3. år. Bacheloruddannelsen kan bestås, hvis der mindst opnås karakteren 00 i dette fag.

Formueret

Formål:

Fagbeskrivelse: Formueretten omfatter formueret med international privatret, selskabsret, konkursret og introduktion til fagedret og insolvensret.

I faget formueret behandles de regler, som regulerer borgernes indbyrdes økonomiske aktiviteter. På bacheloruddannelsens 1. år omfatter formueretsundervisningen fagene aftaleret og erstatningsret. På 3. år får de studerende – ved en gennemgang af de formueretlige retsinstitutter – en indføring i samtlige øvrige, centrale formueretlige fag (såvel obligationsretlige som tingsretlige), idet et mindre antal emner dog er overladt til selvstudium.

Undervisningen på 3. år indledes med introduktionsforelæsninger, der giver et overblik over sammenhængen i de formueretlige emner. Heri indgår også grundtræk af reglerne om fagedret og insolvensret.

På 3. år gennemgås: Dele af obligationsret (misligholdelseslæren, især misligholdelsesformerne, inkl. insolvens og konkurs som misligholdelse), tinglysning, kreditor- og omsætningsbeskyttelse samt konkurs, dele af obligationsret (misligholdelseslæren, især misligholdelsesbeføjelserne), køberet, personskifte i skyldforhold (overdragelse af fordringer), international privatret, pantretten, fordringers ophør, selskabsret samt solidaritet (solidariske skyldforhold).

Formålet med læringsforløbet i de formueretlige fag er, at den studerende gennem egne studier og deltagelse i undervisningsaktiviteterne skal erhverve sig indgående kendskab til formueretlig teori og praksis, herunder kendskab til en række centrale formueretlige love og problemstillinger, og kunne bedømme og give velargumenterede forslag til løsninger af formueretlige konflikter.

Læringsmål: På baggrund af pensum og under anvendelse af almindelig juridisk metode skal de studerende ved løsning af en stillet opgave kunne:

- identificere formueretlige problemer og kvalificere disse problemer retligt ved hjælp af formueretlige begreber,
- udfinde relevant faktum og udelukke irrelevant faktum,
- udfinde og håndtere relevante retskilder,
- analysere og vurdere formueretlige problemer ved brug af formueretlige begreber og principper/regler,
- argumentere selvstændigt og juridisk korrekt for løsning af formueretlige problemer,
- overføre og anvende almindelige retlige principper og metoder ved problemløsning på nye formueretlige områder og/eller i nye sammenhænge, som de studerende ikke nødvendigvis på forhånd gennem undervisningen eller pensumlitteraturen er blevet introduceret til,
- strukturere besvarelsen på en følgerigtig og fagligt velbegrundet måde,
- formulere sig i et klart og præcist sprog med brug af korrekt terminologi.

Undervisningsform:

Undervisningen udbydes som forelæsning i 5. og 6. semester.

Undervisningssprog:

Dansk.

Pensum:

Se www.jura.au.dk.

PRØVEFORMER

Eksaminander	Produkt	Produktramme	Varighed	Forberedelse	Hjælpemidler	Grundlag
Individuel	Skriftlig	Udleveret/stillet spørgsmål	6 timer		Alle sædvanlige	Indlevering
Tilsyn: ja	PC: ja					

Bemærkning

Der afholdes eksamen i maj/juni med omprøve i august og i december/januar.

Det er tilladt at medbringe alle sædvanlige hjælpemidler til de skriftlige eksaminer.

Eksaminerne, der har fælles pensum, og hvortil indstilling første gang skal finde sted samlet, er følgende:

Eksamen er fordelt på to formueretlige eksaminer hver med en varighed på 6 timer, der hver vægter 15 ECTS. Der kan stilles en eller flere opgaver til hver eksamen. Stilles der flere opgaver ved en eksamen, angives det ud for hver opgave med hvilken vægt, besvarelsen af vedkommende opgave vil indgå i bedømmelsen.

Ved den første prøve (FR 1) stilles som udgangspunkt fortrinsvis strukturerede opgaver.

Ved den anden prøve (FR 2) stilles som udgangspunkt fortrinsvis ustrukturerede opgaver.

Ved begge eksaminer gælder:

- at faget aftaleret kan inddrages fuldt ud i opgaverne,
- at fagene familieret og arveret ikke kan inddrages i opgaverne,
- at faget erstatningsret 1. årsprøve ikke kan inddrages i opgaverne,
- at fag/stof, som efter læseplanen er "hovedtrækslæsning", eller som efter læseplanen ikke gennemgås undervisningsmæssigt ("selvlæsningsstof"), kan inddrages i opgaverne, men at der ikke kan stilles nogen opgave, som udelukkende eller overvejende vedrører sådanne fag/sådant stof.

For at bestå eksamen skal man mindst have opnået karakteren 00.

Studieordningens regelbestemmelser

Regler om 1. årsprøve

Der skal deltages i 1. årsprøverne inden udgangen af første år, og prøverne skal bestås inden udgangen af andet år, jf. eksamensbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 867 af 19. august 2004 om eksamen ved universitetsuddannelser, VTU, §§ 22-25, se <http://www.au.dk/da/regler/2004/bek867>.

Merit og fleksibilitet

Studienævnet har mulighed for at godkende merit fra en dansk eller udenlandsk videregående uddannelsesinstitution, jf. eksamensbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 867 af 19. august 2004 om eksamen ved universitetsuddannelser, VTU, § 35, se <http://www.au.dk/da/regler/2004/bek867>.

Til- og afmelding af prøver

Tilmelding til prøve sker via de studerendes selvbetjening, se <http://www.au.dk/da/studerende>. For til- og afmeldingsregler samt procedurer, se universitetets regler om eksamen <http://www.au.dk/da/56-02.htm>.

Hvis der er tilmelding til et undervisningsforløb, som har tilknyttet en eller flere prøver, vil tilmeldingen til undervisningen medføre tilmelding til prøve, jf. eksamensbekendtgørelsens § 27, stk. 1. Det er den studerendes pligt at kontrollere, at tilmeldinger til prøver er korrekte. Kontrol af egne tilmeldinger sker via de studerendes selvbetjening senest umiddelbart før tilmeldingsfristens udløb.

Stave- og formuleringsevne

Ved bedømmelsen af samtlige skriftlige prøver, uanset hvilket sprog prøven er aflagt på, indgår den studerendes stave- og formuleringsevne. Det faglige indhold vægter tungest, mens stave- og formuleringsevnen indgår modificerende i bedømmelsen af den samlede målopfyldelse.

Ved bedømmelsen af samtlige mundtlige prøver, uanset hvilket sprog prøven afholdes på, indgår den studerendes mundtlige fremstillingsevne. Det faglige indhold vægter tungest, mens den mundtlige fremstillingsevne indgår modificerende i bedømmelsen af den samlede målopfyldelse.

Regler for større skriftlige afleveringer

Omfangsbestemmelser fremgår af beskrivelsen af det enkelte uddannelseselement.

En normalside ved skriftlige afleveringer regnes som 2400 typeenheder (tegn plus mellemrum). Beregningen af normalsider omfatter tekst og noter, men ikke forside, indholdsfortegnelse og litteraturliste.

Skriftlige afleveringer, der ikke overholder de angivne omfangsbestemmelser, kan ikke antages til bedømmelse.

Mulighed for brug af PC ved prøver

Tilbydes brug af pc sker det efter universitetets regler om brug af pc ved prøver, se <http://www.au.dk/da/56-05.htm>.

Dispensationer

En dispensation er en afvigelse fra den eller de regler, der almindeligvis gælder for det pågældende område. Dispensation kan gives på baggrund af ansøgning til den myndighed, der har kompetencen til at give dispensation. Ansøgning om dispensation indgives til studienævnet. Hvis en anden myndighed har kompetencen, videresender studienævnet ansøgningen til rette myndighed (f.eks. dekan, rektor eller ministerium).

En dispensationsansøgning skal være skriftlig og begrundet og skal indgives hurtigst muligt. Hvis ansøgningen umiddelbart skal kunne behandles, skal den indeholde tydelig angivelse af, hvad det er for en regel, der søges dispensation fra, og hvad der ønskes opnået med dispensationen (f.eks. tilladelse til hjælpemidler, forlænget prøvetid, udsættelse af tidsgrænse). Ansøgningen skal vedlægges dokumentation for de usædvanlige forhold, der begrundes ansøgningen. Udokumenterede forhold kan sædvanligvis ikke tillægges betydning.

Anke og klage

Klager indgives til studienævnet. Forudsætningen for, at en klage umiddelbart kan behandles, er, at den er skriftlig og begrundet. Det skal fremgå af klagen, hvad der klages over, og hvad der ønskes opnået med klagen.

Klager over prøver skal indgives senest 14 dage efter offentliggørelse af prøvens resultat, jf. eksamensbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 867 af 19. august 2004 om eksamen ved universitetsuddannelser, VTU, kapitel 8, se <http://www.au.dk/da/regler/2004/bek867>.

Om prøver

Deltagelse i omprøver kræver som udgangspunkt, at man har deltaget i en forudgående ordinær eksamen. Studerende, der er blevet forsinket i forhold til det normerede studieforløb, kan dog få dispensation til at gå direkte til en omprøve.

Ved bedømmelsen af samtlige skriftlige prøver vil der blive lagt vægt på, at den studerende kan formidle en faglig problemstilling og disponere en akademisk opgave, herunder opfylde formelle akademiske krav (referencer, citathåndtering mv.).

Ved bedømmelsen af samtlige mundtlige prøver vil der blive lagt vægt på, at den studerende kan præsentere et fagligt stof, strukturere en mundtlig præsentation og indgå i en faglig konstruktiv dialog.

Love og bekendtgørelser på uddannelsesområdet kan findes i universitetets elektroniske regelsamling på <http://www.au.dk/da/regler>.

Alle prøvers resultater fremgår af eksamensresultatet (beviset) med deres ECTS-vægt.

Der beregnes et gennemsnit med en decimal af alle graduerede bedømmelser. Hver bedømmelse

indgår i beregningen med sin ECTS-vægt.

Bacheloruddannelsen er bestået, hvis det samlede vægtede gennemsnit er på mindst 02 uden oprunding, jf. bekendtgørelse nr. 886 af 21. august 2006 § 17 om karakterskala og anden bedømmelse ved universitetsuddannelser (karakterbekendtgørelsen).

1. årsprøven er bestået, hvis et samlet, vægtet gennemsnit af fagene familie- og arveret, statsforfatningsret, retten i samfundet, retshistorie og dele af formueret er på mindst 02 uden oprunding.

De eksaminer, der indgår i 1. årsprøven, skal bestås med 00, og 1. årsprøven skal samlet være bestået, inden man kan indstille sig til eksaminer på 2. og 3. år.

Medmindre andet er bestemt, er de enkelte prøver bestået med karakteren 00, men denne karakter kan tages om, såfremt den studerende har eksamensforsøg hertil.

Bacheloruddannelsen er bestået, hvis det samlede vægtede gennemsnit er på 02 uden oprunding, og ingen karakter er under 00.